

POSTANOWIENIE

Dnia 19 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa „E.” S.A. w W.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 czerwca 2018 r.,
zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 5 kwietnia 2018 r., sygn. akt V ACa (...),

**oddala zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego Sądowi, który wyda rozstrzygnięcie
kończące postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) uchylił wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 15 listopada 2016 r., którym oddalono powództwo „E.” S.A. z siedzibą w W. przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki o zapłatę kwoty 159 781 zł tytułem odszkodowania.

Pozwany zaskarżył ten wyrok w całości, zażaleniem złożonym na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c., zarzucając naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. poprzez przyjęcie,

że dokonanie odmiennej oceny prawnej przez Sąd pierwszej instancji skutkuje nierozpoznanie istoty sprawy.

Sąd Najwyższy zważył:

Zażalenie z art. 394¹ § 1¹ k.p.c. jest szczególnym rodzajem środka zaskarżenia. Kognicja Sądu Najwyższego jest ograniczona do badania, czy sąd drugiej instancji prawidłowo zakwalifikował określoną sytuację procesową jako odpowiadającą przyjętej podstawie orzeczenia kasatoryjnego. W zależności od wyniku oceny Sąd oddala zażalenie, albo uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2014 r., IV CZ 54/14 oraz z dnia 26 września 2014 r., IV CZ 49/14 - nie publ.).

Wykładnia pojęcia „nierozpoznanie istoty sprawy” w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. nie budzi wątpliwości w orzecznictwie i piśmiennictwie. Przyjmuje się, że obejmuje ona brak rozstrzygnięcia co do przedmiotu sprawy, wyznaczonego treścią i materialno-prawną podstawą żądania powoda oraz materialno-prawnymi, bądź będącymi ich następstwem, procesowymi zarzutami pozwanego. Do tak rozumianego nierozpoznania dochodzi m.in. wówczas, gdy sąd bezpodstawnie przyjął, iż zachodzi przesłanka jurysdykcyjna lub procesowa unicestwiająca roszczenie. Przykładami nierozpoznania istoty sprawy jest odmowa dalszego prowadzenia sprawy na skutek bezpodstawnego przyjęcia braku legitymacji procesowej stron, podzielenia twierdzenia lub zarzutu wygaśnięcia bądź umorzenia zobowiązania, upływu terminów zawitych, przedwczesności powództwa. Podobnie należy kwalifikować nie rozpoznanie żądań w aspekcie wszystkich twierdzeń powoda lub zarzutów pozwanego na skutek błędnego przyjęcia, że nie zostały one zgłoszone lub są objęte prekluzją procesową. Sąd Najwyższy podziela w tym zakresie stanowisko judykatury przedstawione m.in. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1936 r., C 1839/36, Zb. Orz. 1936, poz. 315, postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22, z dnia 15 lipca 1998 r. II CKN 838/97, z dnia 3 lutego 1999 r., III CKN 151/98, wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22, z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003 nr 3, poz. 36, z dnia 14 maja 2002 r., V CKN 357/00, z dnia 25 listopada 2003 r.,

II CK 293/02, z dnia 21 października 2005 r., III CK 161/05, z dnia 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, OSNP 2009, nr 1-2, poz. 2, z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CSK 299/10, z dnia 3 czerwca 2011 r., III CSK 330/10, z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 274/11 - nie publ.

Podstawa faktyczna powództwa jednoznacznie wskazywała, że powód opiera żądanie odszkodowawcze na twierdzeniu, iż złożył w terminie przewidzianym w art. 188 ust. 4 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. 2015, poz. 478) oświadczenie wymagane tym przepisem wraz z opinią biegłego rewidenta, a pozwany na skutek błędnego przyjęcia, iż termin ten byłby zachowany tylko wówczas, gdy oświadczenie wpłynęło do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki przed jego upływem, nie umieścił go w wykazie odbiorców przemysłowych ogłoszonym w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Regulacji Energetyki, co w dalszej kolejności spowodowało brak ulg w cenach energii elektrycznej za rok 2015. Sąd pierwszej instancji przyjął, że do doręczenia oświadczenia nie ma zastosowania art. 57 § 5 pkt 2 k.p.a., stwierdzając, że termin doręczenia jest zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało nadane w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego, stąd brak bezprawności, stanowiącej przesłankę odpowiedzialności pozwanego. Z tych przyczyn oddalił powództwo, wskazując na niewykazanie podstaw zasądzenia odszkodowania w oparciu o art. 417 § 1 k.c. Sąd Apelacyjny dokonał odmiennej wykładni art. 188 ust. 4 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. uznając, że bezzasadnie wykluczono sposób doręczenia przewidziany w art. 57 § 5 pkt 2 k.p.a. Wskazał, że konsekwencją tego uchybienia była nie tylko błędna ocena cechy bezprawności ale i zaniechanie prowadzenia postępowania dowodowego w zakresie badania dalszych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej. Stwierdził, że tym samym nie zbadano istoty żądania w aspekcie jego materialno-prawnej podstawy.

Stanowisko Sądu drugiej instancji dotyczące kwalifikacji przyczyny kasatoryjnej jest prawidłowe. Poprzestanie na ustaleniu uchybienia terminowi złożenia oświadczenia przez odbiorcę przemysłowego i wyprowadzenie z tego faktu braku bezprawności podmiotu obowiązane do umieszczenia go w odpowiednim wykazie, doprowadziło do zaniechania dalszych ustaleń i rozważań dotyczących przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej. W takiej sytuacji sąd działający w

ramach apelacji pełnej nie był obowiązany do odpowiedniego uzupełnienia postępowania dowodowego, dokonania niezbędnych ustaleń faktycznych i przeprowadzenia ich samodzielnej oceny prawnej co do podstaw zasadności powództwa. Ich zakres byłby bowiem tak szeroki, że sprowadzałby się badania istoty sprawy przez sąd drugiej instancji i odpowiednio uniemożliwiłyby ocenę jego wyniku w drodze kontroli instancyjnej.

Argumentacja przedstawiona w zażaleniu nie jest przekonująca i opiera się na błędnym założeniu, że poprzestanie na błędnym ustaleniu jednej z okoliczności faktycznych i przypisanie jej znaczenia wyłączenia bezprawności nie oznacza zaniechania zbadania materialnej podstawy żądania, a tym samym obligowało sąd apelacyjny do przeprowadzenia pełnego postępowania oraz wydania orzeczenia reformatoryjnego, gdyż wykaczało poza przyczynę kasatoryjną przewidzianą w art. 386 § 4 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 i k.p.c. oddalił zażalenie, pozostawiając, zgodnie z art. 108 § 2 w zw. z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c., orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego sądowi który wyda orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.